

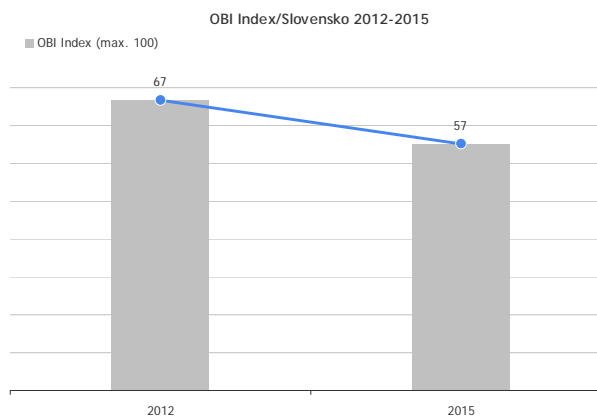
[Open Budget Index 2015] Slovensko

[Otvorenosť] ---nedostatočná---minimálna---čiasťočná---významná---rozsiahla

Celkový výsledok: 57% Slovensko vo svojich rozpočtových dokumentoch poskytuje verejnosti prevažnú časť všetkých základných informácií.

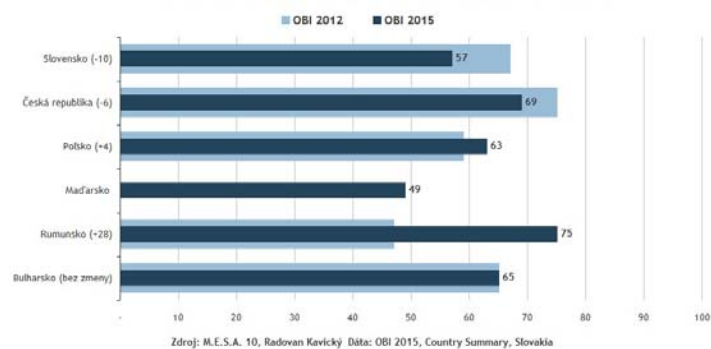
Áka je pozícia Slovenska v porovnaní s krajinami v regióne?

Výsledok prieskumu OBI v roku 2012 a 2015

Zdroj: M.E.S.A. 10, Radovan Kavický. Dáta: OBI 2015, Country Summary, Slovakia

Regionálne porovnanie (rast/pokles; max. 100) OBI 2012/OBI 2015

Sú dozorné orgány efektívne?

Dozorný orgán	Pozícia*
NRSR (legislatúra)	slabá
NKÚ (SAI, Supreme Audit Institution)	dostatočná
Zapojenie verejnosti	slabá

Dostupnosť a miera informačnej hodnoty ôsmich kľúčových rozpočtových dokumentov

Dokument**	Miera informačnej hodnoty (OBI 2010)	Miera informačnej hodnoty (OBI 2012)	Miera informačnej hodnoty (OBI 2015)	Publikácia
PBS	45	56	39	Publikované
EBP	55	71	60	Publikované
EB	67	67	95	Publikované
CB	0	42	25	Publikované
IYR	92	92	67	Publikované
MYR	42	50	48	Publikované
YER	63	63	55	Publikované
AR	29	43	33	Publikované

* Pozícia zákonodarného zboru a Najvyššieho kontrolného úradu (SAI, Supreme Audit Institution) vychádza z priemerného hodnotenia ktoré daný orgán dostal v sekcii otázok v rámci prieskumu otvorenosti rozpočtu pre rok 2015. Priemerná hodnota medzi 0-33 je klasifikovaná ako slabá pozícia; 34-66 je mierna; a medzi 67-100 je silná.

** Jednotlivé kľúčové rozpočtové dokumenty:

PBS (Pre-Budget Statement) – východiská rozpočtu

EBP (Executive's Budget Proposal) – vládny návrh rozpočtu

EB (Enacted Budget) – schválený rozpočet

CB (Citizens Budget) – rozpočet pre verejnosť (www.rozpocet.sk)

IYR (In-Year Reports) – pravidelné správy o priebežnom plnení rozpočtu

MYR (Mid-Year Review) – polročný prehľad o priebežnom plnení rozpočtu

YER (Year-End Report) – štátny záverečný účet

AR (Audit Report) – audítorská správa

Kľúčové zistenia

Slovensko dosiahlo za rok 2015 hodnotenie na úrovni 57 bodov z maximálneho počtu 100 bodov, čo je oveľa vyššie hodnotenie ako je priemer všetkých hodnotených krajín, ktorý je na úrovni 45 bodov. Výsledky hodnotenia Slovenska

vypovedajú to, že vláda verejnosti poskytuje podstatnú časť informácií o štátnom rozpočte a rozpočte verejnej správy počas daného rozpočtového obdobia, ale stále pretrvávajú mnohé nedostatky najmä v oblasti informovania a formálneho zapojenia verejnosti do rozpočtového procesu (participatívny rozpočet na úrovni štátnej správy)

Odporúčania

Hodnotenie Slovenska na úrovni 57 bodov zo 100 v rámci OBI 2015 je dobrým výsledkom, no slovenská vláda by mala zvýšiť celkovú otvorenosť a transparentnosť rozpočtu zavedením viacerých krátkodobých a strednodobých opatrení.

IBP (International Budget Partnership) Slovensku odporúča podniknúť nasledujúce kroky v záujme zvýšenia transparentnosti rozpočtu:

- Zvýšenie zrozumiteľnosti vládneho návrhu rozpočtu (EBP), konkrétne so zameraním na poskytnutie podrobných informácií v týchto oblastiach:
  - informácie o tom, ako nové návrhy vládnych politík v danom rozpočtovom roku ovplyvnia rozpočtové výdavky;
  - zvýšiť prepojenosť medzi navrhovaným rozpočtom a cieľmi vlády, aby bolo možné posúdiť či sa do rozpočtu v danom roku pretavujú vládne ciele z programového vyhlásenia vlády;
- Zvýšenie zrozumiteľnosti štátneho záverečného účtu (YER) tým, že sa poskytne viac informácií o vzťahu pôvodného plánovaného rozpočtu a makroekonomických východísk vo vzťahu k reálnemu plneniu rozpočtu
- Zvýšenie dohľadu nad rozpočtom posilnením kompetencií už existujúcich orgánov dohľadu (výbor NRSR, NKÚ a Rozpočtová rada).

IBP (International Budget Partnership) Slovensku ďalej odporúča, aby podniklo nasledujúce kroky pre zlepšenie rozpočtového dohľadu:

- Zvýšenie kvality a hĺbky kontroly auditu a zvýšenie zrozumiteľnosti audítorskej správy (AR) tým, že dôjde k auditu všetkých výdavkov a zverejneniu správy o tom, aké kroky vláda spravila po tom, čo sa oboznámila s odporúčaniami auditu alebo nálezmi auditu (pochybenia pri nakladaní s verejnými zdrojmi), ktoré vyžadujú okamžitú nápravu, vrátane ich krátkeho zhrnutia pre verejnosť.
- Zníženie počtu rozpočtových opatrení a legislatívne posilnenie zákonodarného zboru (NRSR) vo vzťahu k vláde (priebežné zmeny rozpočtu by mali byť aj počas roka priebežne konzultované s orgánom, ktorý rozpočet schválil).
- Pre vládu by malo byť na základe zákona, alebo nariadením povinné konzultovať so zákonodarcom (NRSR) presuny prostriedkov medzi administratívnymi jednotkami a jednotlivými položkami, ktoré sú explicitne financované prostredníctvom rozpočtu. Zákonom alebo nariadením by tiež malo byť od vlády požadované, aby predložila prípadný doplnkový rozpočet (resp. priamo novelizáciu zákona o rozpočte v prípade, že nastanú v rozpočte behom roka zmeny) zákonodarcovi na schválenie ešte pred tým, než minie dané dodatočné verejné prostriedky. Vláda by taktiež mala konzultovať s členmi zákonodarného zboru samotné stanovenie rozpočtových priorit. Zákonodarcovia by mali mať vnútornú kapacitu na vykonávanie rozpočtových analýz alebo mať prístup k nezávislej analytickej inštitúcii, ktorá by takéto analýzy poskytovala. V zákonodarnom zbore by mala prebehnúť diskusia o celkovej rozpočtovej politike ešte pred predložením vládneho návrhu rozpočtu (EBP) a taktiež by zákonodarcovia mali schvaľovať výdavky kryté z rezerv alebo iných dodatočne vynaložených rozpočtových prostriedkov, ktoré dosiaľ neboli klasifikované na žiaden špecifický účel.

IBP (International Budget Partnership) Slovensku ďalej odporúča, aby podniklo nasledujúce kroky pre zlepšenie zapojenia verejnosti:

- Zvýšiť kvalitu informovania verejnosti a rozpočtu pre verejnosť (CB/www.rozpocet.sk) konzultáciu s verejnosťou pred jej vydaním a malo by tiež dochádzať k vydávaniu krátkych publikácií (rozpocetov pre verejnosť) týkajúcich sa rozpočtových plánov a realizácie.
- Zvýšiť celkovú participáciu a zapojenie verejnosti do rozpočtového procesu v každej z jeho fáz (participatívny rozpočet). Mal by byť zavedený dôveryhodný a efektívny formálny mechanizmus, ktorý by zapájal verejnosť do tvorby rozpočtu a tento mechanizmus by sa mal týkať aj procesu auditu a dohľadu nad plnením rozpočtu.

Skúsenosti občianskej spoločnosti z oblasti výskum a obhajoby týchto zmien v priebehu posledných 15 rokov ukázali, že transparentnosť sama o sebe nestačí na zlepšenie správy vecí verejných. Až transparentnosť spojená s možnosťou

---

*Open Budget Index (OBI)
2015*

SLOVENSKO

Index otvorenosti rozpočtu hodnotí rozsah a úroveň informácií ktoré sú dostupné verejnosti v rozpočtových dokumentoch danej krajiny. Umiestnenie krajiny vrámci každej hodnotenej kategórie vyplýva z odpovedí na otázky uvedené v Dotazníku (OBQ, Open Budget Questionnaire), ktoré sa týkajú ôsmich kľúčových rozpočtových dokumentov a mali by byť prístupné verejnosti vo všetkých krajinách.

Výskum a kompletizáciu dotazníku pre OBI 2012 vyhotovil:

---

*Radovan Kavický
MESA 10
Bajkalská č.25
827 18 Bratislava,
Tel: +421-2-54435328
E-mail: info@mesa10.org
kavicky@mesa10.org*

International Budget Partnership (IBP) was established in 1997 to support civil society organizations around the world interested in strengthening public budget processes, institutions and outcomes. For more information on the IBP and the Open Budget Initiative, please visit www.openbudgetindex.org

---

pre účasť verejnosti na rozpočtovaní umožňuje maximalizovať pozitívne výsledky spojené s otvorenosťou rozpočtu verejnej kontrole. Preto, OBI hodnotí možnosť účasti verejnosti v procese rozhodovania o rozpočte. Túto možnosť zapojiť verejnosť do celého rozpočtového procesu má tak vláda, zákonodarný orgán ako aj najvyššie kontrolné inštitúcie.

IBP (International Budget Partnership) Slovensku odporúča, aby došlo k zvýšeniu zapojenia verejnosti do rozpočtového procesu s ohľadom na ukazovatele OBI v ktorých dosiahla nízke hodnotenie. Teda predovšetkým v oblasti neexistujúcich formálnych požiadaviek na zapojenie verejnosti do rozpočtového procesu a zdôrazňovaní dôvodov a významu tohto kroku. Nedostatky zahŕňajú taktiež neexistenciu mechanizmu pre zapojenie verejnosti počas plánovania, schvaľovania a plnenia rozpočtu. V neposlednom rade sú to tiež nedostatky týkajúce sa absentujúcej spätnej väzby od vlády a najvyšších kontrolných inštitúcií na podnety od verejnosti.

V rámci OBI sa tiež skúma rozsah účinného dohľadu prostredníctvom zákonodarcov a najvyšších kontrolných inštitúcií (SAI). Tieto inštitúcie zohrávajú kľúčovú úlohu pri plánovaní a dohľade nad plnením rozpočtov a sú často zakotvené v národných ústavách. Posudzuje sa, či zákonodarca umožňuje účinný rozpočtový dohľad tým, že meria výkon 11 ukazovateľov, vrátane: konzultácií s vládou pred samotným predložením návrhu rozpočtu do legislatívneho procesu; analytických kapacít; formálnej diskusie o celkovej rozpočtovej politike; čase, ktorý je k dispozícii na prerokovanie a schvaľovanie rozpočtu; právnej možnosti pozmeniť návrh rozpočtu v priebehu roka; možnosť schvaľovania zmien v rozpočtových výdavkoch a prípadných nadmerných rozpočtových príjmoch, doplnkových rozpočtových právomoci, ako aj úrovne kontroly audítorských správ. Posudzuje, či najvyššie kontrolné inštitúcie sú oprávnené vykonávať účinný rozpočtový dohľad pomocou nasledujúcich štyroch ukazovateľov: moc odvolať šéfa Najvyššieho kontrolného úradu; právna sila vykonávať audit verejných financií; využiteľnosť finančných zdrojov a dostupnosť kvalifikovaného personálu pre audit.